

5. Пояснювальна записка Департаменту кадрового забезпечення Міністерства внутрішніх справ України до навчального плану підготовки фахівців ступеня вищої освіти бакалавр за спеціальністю «Право».

6. Пасько О. Ф. Система підготовки майбутніх працівників для національної поліції. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. 2016. № 10. С. 191–194.

7. Цільмак О. М. Психологічна структура слідчої діяльності. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2012. № 2 (1). С. 330–337

Надійшла до редколегії 17.02.2019

УДК 378.9:34:796.071.5+378.16

О. В. КУЗЕНКОВ,

*доцент кафедри спеціальної фізичної підготовки
Національної академії внутрішніх справ;*

В. В. БЛИК,

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки
Національної академії внутрішніх справ*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ КУРСАНТІВ МВС УКРАЇНИ

Здійснено аналіз підготовленості курсантів в системі занять фізичною підготовкою. У подальшому результати аналізу можна використати для удосконалення фізичної підготовки курсантів.

Ключові слова: курсанти, фізична підготовленість, поліція, спеціальна фізична підготовка, професійно важливі якості, заняття.

Актуальність. У роботі досліджуються проблеми спеціальної фізичної підготовленості курсантів щодо розвитку професійно важливих якостей майбутнього поліцейського і їх морфофункціональних та психологічних змін, що відбуваються під час виконання поставлених завдань.

Теперішній час вимагає від поліцейського достатньої фізичної підготовленості та готовності до виконання завдань різної складності з можливою загрозою для забезпечення особистої безпеки та безпеки громадян [2, с. 24].

Напрями і проблеми удосконалення фізичної підготовленості курсантів розглянуто багатьма спеціалістами (Ю. П. Сергієнко, 2005–2014; Ф. М. Євтушов, 2013; О. В. Запорожанов, 2010 та ін.).

Професійна підготовленість співробітників органів внутрішніх справ – вирішальний фактор забезпечення законності правопорядку та боротьби зі злочинністю [3, с. 74]. Адже у сучасних умовах професія співробітника органів внутрішніх справ не виключає діяльності, пов'язаної з силовим затриманням правопорушників. Співробітники поліції, які мають гарну фізичну підготовку та досконало володіють технікою самозахисту й спеціальними прийомами боротьби, найчастіше перемагають фізично сильніших злочинців. При цьому ними використовуються захисні дії, які за правильного спрямування і прикладення внутрішніх і зовнішніх сил забезпечують або виграш у силі, або виграш у часі [3, с. 74].

Мета роботи. Удосконалення фізичної підготовленості курсантів Національної академії внутрішніх справ на підставі оцінки їх функціональних можливостей на етапі спеціалізованої базової підготовки для подальшої роботи в органах Міністерства внутрішніх справ.

Об'єкт дослідження – фізична підготовленість курсантів НАВС.

Предмет дослідження – технологія удосконалення процесу спеціальної фізичної підготовки курсантів НАВС.

Завдання дослідження:

За даними спеціальної науково-методичної літератури вивчити стан проблеми удосконалення спеціальної фізичної підготовленості.

Вивчити чинники розвитку функціональних можливостей і особисті фахові навички та здібності.

Визначити рівень розвитку фізичних якостей у процесі фізичної підготовки.

Методи дослідження. У процесі виконання роботи були використані такі методи: теоретичного рівня пізнання: теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури, узагальнення досвіду практичної роботи та аналіз документальних матеріалів, педагогічного спостереження та контролю.

Результати дослідження:

Питання удосконалення фізичної підготовленості курсантів МВС вивчали багато провідних фахівців та спеціалістів, узагальнюючи та систематизуючи основні проблеми вимог навчальної програми під час проведення занять спеціальної фізичної підготовки. В своїй службовій діяльності працівники Національної поліції керуються низкою нормативно-правових актів, які зобов'язують їх мати відповідну фізичну підготовку: наказ МВС України від 26.01.2016 року № 50 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», де чітко зазначається, що заняття з фізичної підготовки передбачає формування професійно важливих якостей в поліцейських:

- рухових якостей та навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій;
- постійний розвиток витривалості, спритності, швидкісних та силових якостей, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні при його затриманні, у тому числі з подоланням природних та штучних перешкод;
- самоконтроль за фізичним станом та станом здоров'я у процесі виконання фізичних вправ;
- надбання практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки [5, с. 15].

Важливими складниками розвитку фізичної підготовленості курсанта є низка чинників, які мають безпосередній вагомий вплив на неї: показники фізичного розвитку – антропометричні та біометричні дані: зріст, маса тіла, життєва ємкість легень, об'єм грудної клітки; рівень фізичних якостей (швидкості, спритності, сили, витривалості, гнучкості).

Також важливими складовими покращення показників фізичної підготовки є: мотивація, постійна самостійна підготовка, прагнення до покращення розвитку фізичних та особистих якостей. Не останнє місце повинна займати й психологічна стійкість, впевненість у своїх силах, цілеспрямованість, сміливість, рішучість, ініціативність, винахідливість, наполегливість, витривалість [1, с. 18].

Відповідно до порівняння результатів та аналізу показників рівня фізичної підготовки курсанти 2017 року вступу після перших виконаних нормативів мали такі оцінки : біг 1000 м – результат «відмінно» отримали 15 % курсантів, «добре» – 28 %, «задовільно» – 32 %, «незадовільно» – 25 %, результат силових вправ – оцінку «відмінно» отримали 25 % курсантів, «добре» – 20 %, «задовільно» – 40 %, «незадовільно» – 15 %, результати перевірки рівня швидкості на дистанції 100 м – «відмінно» – 35 %, «добре» -20 %, «задовільно» – 25 %, «незадовільно» – 10 % курсантів. А ось вже результати після року занять значно покращились: у виконанні нормативу витривалості з бігу на дистанцію 1000 м оцінку «відмінно» отримали 24 %, «добре»-39 %, «задовільно» – 24 %, «незадовільно» – 3 %. У той же час результати тестування силових якостей курсантів свідчать про те, що 51 % досліджуваних мають відмінний рівень, 29 % – добрий і у 20 % курсантів виявлено

задовільний рівень, «незадовільний» – 2 %. Та відповідні результати перевірки рівня швидкості на дистанції 100 м – «відмінно» – 55 %, «добре» – 20 %, «задовільно» – 25 % курсантів.

Дані свідчать про те, що загальна фізична підготовка курсантів відповідає визначеному рівню, і її достатньо для виконання нормативів, передбачених навчальною програмою, але можливе її удосконалення для покращення здатності переносити фізичні навантаження без зниження працездатності під час виконання службових завдань, що стоять перед підрозділами поліції.

Особливе значення в галузі фізичної підготовки курсантів обумовлене специфікою умов проходження служби в Національній поліції України, що суттєво підвищує рівень спеціальної готовності до виконання поставлених оперативно-службових завдань. Екстремальні умови служби, фізичні навантаження і загроза здоров'ю, які можуть виникнути у оперативно-службовій діяльності з однієї сторони залежать від можливостей курсантів та їх індивідуальних фахових навичок, а з другої – від доступності вивчених прийомів самозахисту на заняттях спеціальної фізичної підготовки та можливості їх використання.

Суттєву роль у забезпеченні доступності на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки відіграє використання спеціальних засобів і методів, направлених на формування безпосередньої готовності курсантів МВС до виконання практичних дій в екстремальних умовах, засвоєння умінь, навичок, спеціального фізичного навантаження, призначених для подальшого розвитку фізичних якостей [4, с. 9].

Висновки. У роботі досліджувалися проблеми фізичної підготовленості курсантів щодо розвитку професійно важливих якостей поліцейського. Аналіз даних спеціальної науково-методичної літератури та узагальнення досвіду провідних фахівців свідчить про наявність великої маси наукових знань, що допомагають визначити проблеми удосконалення фізичної підготовки курсантів. Підвищення якості навчального процесу з дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» у вищих навчальних закладах МВС України вимагає від фахівців пошуку і впровадження ефективних методик і технологій формування професійно важливих якостей, що сприяють досягненню високого професійного рівня.

Питання у тому, якими основними рисами повинна характеризуватись регулярність процесу спеціальної фізичної підготовки курсантів і як вона пов'язується з оптимальним навантаженням і відпочинком. Тому зрозуміло, що оптимальні умови для спеціального фізичного удосконалення створюються лише в тому випадку, коли процес фізичної підготовки курсантів безперервний – у тому розумінні, що він не має перерв, які приводять до безповоротних втрат їх фізичної підготовленості.

Варто також зазначити, що однією з важливих проблем удосконалення фізичної підготовки курсантів є недостатня підготовка майбутніх поліцейських в загальноосвітніх закладах, тобто школах, де фізичній культурі не надають такого важливого значення, як хотілося б. Фізичне виховання, як напрям підготовки до виконання практичних завдань поліцейського, зводиться до переважно професійно-прикладних вправ. І саме така вузька спрямованість дисципліни є проблемою фізичного виховання, як базового елемента у фізичній культурі людини, яка стала важливою частиною наукових досліджень у галузі педагогіки і неодмінно сприятиме подальшому розвитку та становленню теорії фізичного виховання [4, с. 83].

Не варто забувати і про важливість матеріально-технічного забезпечення спортивних комплексів.

Перспективи подальших досліджень полягають в аналізі показників функціонального стану та рівня фізичного здоров'я у курсантів в процесі навчальних занять.

Список бібліографічних посилань

1. Данильченко В. А. Формування техніки рукопашного бою в процесі спеціальної фізичної підготовки курсантів вищих навчальних закладів МВС України : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Київ, 2015. 20 с.

2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 44.
3. Карасевич С. А. Розвиток теорії фізичного виховання // Сучасні проблеми теорії та практики фізичного виховання, спортивних дисциплін і туризму : зб. наук. пр. за матеріалами I міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Переяслав-Хмельницький, 29 лют. 2016 р.). Переяслав-Хмельницький, 2016. С. 77–83.
4. Морунцов В. В. Методика навчання та вдосконалення навичок фізичного впливу на правопорушників слухачів та курсантів вищих навчальних закладів освіти системи МВС України. Харків, 2009. 265 с.
5. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 20.04.2019).
6. Селюков В. С., Кушніренко Р. О., Константинов Д. В. Фізичне виховання як напрям підготовки поліцейських в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 4. С. 338–340. URL: http://pap.in.ua/4_2018/100.pdf (дата звернення: 11.04.2019).

Надійшла до редколегії 25.04.2019

УДК [378.6:37.015.3](477)

Р. О. КУШНІРЕНКО,

*викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки факультету № 2
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

 <https://orcid.org/0000-0003-3190-5964>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ МВС УКРАЇНИ

Рівень фізичної підготовленості поліцейських завжди має важливе значення для будь-якої служби в системі органів та підрозділів поліції. Підготовка поліцейських у закладах вищої освіти МВС України спрямована на прищеплення не тільки навичок, вмінь та знань, а й систематичного бажання підвищувати свій професійний рівень, в тому числі і рівень фізичних здібностей. Але існує ряд проблемних питань, які децю перешкоджають ефективному розвитку фізичних здібностей у майбутніх поліцейських.

Ключові слова: *фізична підготовленість, фізичне виховання, спеціальна фізична підготовка, розвиток фізичних здібностей.*

В умовах перебудови системи МВС України підвищуються вимоги до рівня підготовки майбутніх правоохоронців. Особливу увагу звертають на фізичну підготовленість кандидатів на службу в Національну поліцію України.

Заняття з фізичної підготовки спрямовані на досягнення таких цілей: забезпечити раціональне формування необхідних знань, умінь і навичок, довести їх до належного рівня; навчити кожного застосовувати набуті знання та навички в повсякденному житті для самовдосконалення.

Служба в поліції вимагає від поліцейських постійної готовності до виконання завдань різної складності та спрямованості. Працівники поліції повинні вміти правильно реагувати на реальні ситуації та виконувати покладені на них функції в межах службової діяльності. Останнім часом досить велику увагу засобів масової інформації, нормотворців, громадськості та керівництва Національної поліції України привертає процес підготовки